

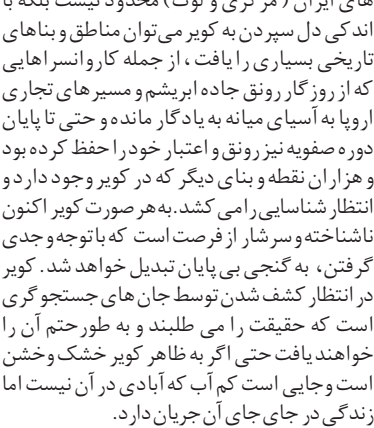
یادداشت

کویر در انتظار کشف

فرخ نژاد—وقتی صحبت از کویر به میان می‌آید تصور ذهن از آن سرزمینی بی آب و علف است که هیچ موجود زنده‌ای ریااری زندگی در آن نیست . اما این واقعیت کویر و بیابان نیست.

کویر در کنار همه نکات منفی ، قابلیت هایی در خود نهفته دار د که در صورت توجه می‌توان از آن به‌عنوان یک ثروت یاد کرد. خراسان جنوبی در دهنه گسترده خود کویر های متعددی چون کویر بشرویه ،زیرکوه و نهبندان را در خودجاده‌است که هر کدام به‌تناسب خود از پتانسیل های متعددی برای شکوفا شدن برخوردارند . در این مناطق بر خلاف تصور عموم هم زندگی گیاهی و هم زندگی جانوری جریان دارد که این خود از جاذبه های این مناطق به شمار می رود. شاید این پهنه های وسیع مضرلانی در خود داشته باشد اما در ورای چهره خشک آن، گنج هایی هم در درونش نهفته است. مناسفانه در دنیایی که صنعت گردشگری یکی از راه های افزایش ثروت ملی است و دولت ها از اندک جاذبه های دیدنی کشورشان برای جذب گردشگر استفاده می کنند ، ما از پهنه های وسیع کویری و جاذبه های آن غافل مانده ایم. در سال های اخیر هر چند گروه هایی چه ایرانی و چه اروپایی به کویر های استان و به خصوص کویر های دهسلم سفر کرده اند و بر زیبایی و شگفت انگیزی آن صحنه گذاشته اند اما باز هم آن چه برای معرفی این جاذبه های منحصر به فرد و استفاده از پتانسیل آن انجام شده چندان به چشم نمی آید. حال که پس از مدت ها تلاش کویر لوت به ثبت جهانی رسیده و فرصت معرفی آن از طریق یونسکو فراهم شده می‌توان با اندک توجه به نیازهایی که گردشگری کویر دارد از این نعمت خدادادی به‌بترین نحو برای اشتغال زایی و کسب درآمد استفاده کرد. گردشگر اروپایی که نگاهش از گذشته انداز سبز اروپاست به‌طور حتم کویر ایران را اشاکعاری طبیعی خواهددید. کویر گسترده لوت می‌تواند با جاذبه های خود به‌یک مرکز جذب گردشگر تبدیل شده از این طریق هزاران شغل ایجاد کند توسعه و رونق توریسم آفتابی و گردشگری در بیابان ها به‌ویژه بیابان لوت، نیازمند سرمایه گذاری زیادی نیست و بسیاری از امکانات مورد نیاز برای جهانگردی این منطقه، به‌طور بالقوه در خود منطقه وجود دارد. این بیابان ، علاوه بر جذابیت های طبیعی خود، محل به وجود آمدن تمدن های بزرگی بوده که به دلیل نامساعد بودن شرایط اقلیمی از بین رفته‌اند. از جمله این آثار باستانی می‌توان به بقایای شهر «خیص» با قدمت ۳ هزار و ۵۰۰ساله در غرب لوت و قلعه «نهبندان» در شرق لوت اشاره کرد که آثار تاریخی فراوانی در آن ها نهفته است. جاذبه های دیدنی کویر های ایران (مرزی و لوت) محدود نیست بلکه با اندکی دل سپردن به کویر می‌توان مناطق و بناهای تاریخی بسیاری را یافت ، از جمله کاروانسراهایی که از روزگار رونق جاده ابریشم و مسیرهای تجاری اروپا به آسیای میانه به یادگار مانده و حتی تا پایان دوره صفویه نیز رونق و اعتبار خود را حفظ کرده بود و هزاران نقطه و بنای دیگر که در کویر وجود دارد و انتظار شناسایی رami کند.به هر صورت کویر اکنون ناشناخته و سرشار از فرصت است که با توجه و جدی رفتن ، به گنجی بی پایان تبدیل خواهد شد . کویر در انتظار کشف شدن توسط جان های جستجوگری است که حقیقت را می طلبند و به‌طور حتم آن را خواهند یافت حتی اگر به‌ظاهر کویر خشک و خشن است وجایی است کم آب که آبادی در آن نیست اما زندگی در جای جای آن جریان دارد.

فرخ نژاد—هر چند هیچ ندار دو صاف و پاک است اما در دل آن جذابیت هایی نهفته است که شاید نتوان سال های سال هم به آن دست یافت. کویر تا چشم کار می کند وسیع است وپرستاره، سکوتی است بر آن از میاهو،دشت های نامحدود،بارنگ طبیعت،روزها و شب هایی به‌طور کامل مخالف،روزها آتش باران و شب ها خنک.آفتاب کویر می سوزاند و مهتاب آن تور اتا بی نهایت آسمان صمیمی و صادق می برد. اینجا گر چه چشمه ای روان نیست اما در پس این چهره خشک ، آبی به زلالی شبنم پنهان است. از زیبایی های کویر هر آنچه گفته شود باز هم قطره ای در مقابل اقیانوسی بیکران است.

•نخستین اثر طبیعی

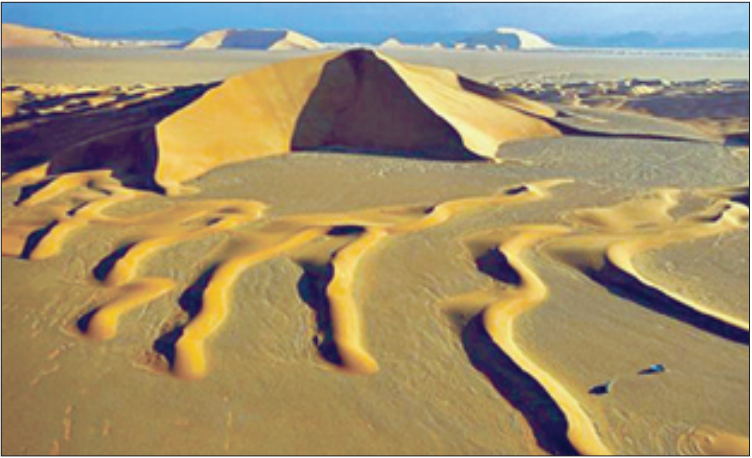
کویر لوت به‌عنوان نخستین اثر طبیعی ایران ۲۷ تیر ماه سال جاری از سوی کمیته جهانی یونسکو در کانون توجهات جهانی قرار گرفت. کویر لوت با مساحتی در حدود ۱۷۵ هزار کیلومتر مربع ، در شمال شرقی استان کرمان قرار دارد و در میان سه استان خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان و کرمان گسترده شده و حدود ۱۰ درصد وسعت کشور را دربر گرفته است. سابقه تمدنی بیش از ۵ هزار سال در حاشیه کویر لوت و کشف حدود سه هزار اثر تاریخی از این منطقه در نوع خود بی نظیر است که از جمله این کشفیات می‌توان به درفش پنج هزار ساله شهدا اشاره کرد که قدیمی ترین درفش جهان محسوب می‌شود. این کویر به‌عنوان گرم‌ترین نقطه زمین شناخته می‌شودبه طوری که در سال ۲۰۰۵ با دمای ۷۰٫۷ درجه سانتی گراد، رکورد گرم‌ترین دما در تمام زمین را از آن خود کرد. کویر لوت به‌سه‌واحد جغرافیایی لوت شمالی ، مرزی که کلوت‌ها و تپه‌های ماسه‌ای در آن قرار دارد و لوت جنوبی که غنی‌ترین پوشش گیاهی این کویر را دارد، تقسیم می‌شود. اما قسمت اعظم این کویر ۱۷۵ هزار کیلو متر مربعی در نواحی شرق ایران در خراسان جنوبی قرار می‌گیرد. این منطقه ضمن دارا بودن شرایط جغرافیایی خاص که از آن میان می‌توان به گرم‌ترین نقطه زمین در سال های مختلف اشاره کرد و ایجاد جذابیت های خاص زمین شناسی است که گاهی در دنیا منحصر به‌فرد بوده و به‌ندرت مورد شناسائی و اکتشاف قرار گرفته است. قبل از این که به کشفیاتی که گروهی از متخصصان و علاقه مندان در منطقه در کویر لوت خراسان جنوبی به آن دست یافته اند بپردازیم از نماینده مجری پروژه کویر لوت در استان خواستیم تا برنامه هایی که برای آینده این پدیده منحصر به‌فرد دار در تشریح

دشت لوت کجاست

دشت لوت محدوده‌ای است بین استان های خراسان

جنوبی، سیستان و بلوچستان و کرمان. این دشت بین دو گسل نهبندان در شرق و نایبند در غرب قرار دارد. بخش شمالی آن در حد مدار ۳۲ درجه و بخش جنوبی در حد مدار ۲۸ درجه است. طول آن از شمال به جنوب حدود ۹۰۰ کیلومتر و غرب به شرق حدود ۳۰۰ کیلومتر است دشت لوت جایگاه خداداد زمین لرزه های بزرگ و مهمی بوده است. اصطلاحات جغرافیایی که تاکنون به این خطه پهناور نسبت داده شده است عبارتند از: چاله لوت(چاله لوت در کتاب ژئومورفولوژی کار بردی بیابان (فرسایش بیابانی) دکتر حسن احمدی معادل پلایا Playa یک واژه اسپانیائی است و به معنی حوزه مرکزی ویا به‌عنوان چاله داخلی است)، دشت لوت، کویر لوت، بیابان لوت و …… ولی واژه «دشت لوت» در برگیرنده تمامی واژه های دیگر است. درپای کوه های مشرف به کویر بزرگ لوت آثاری از سکونت انسان در هزاره چهارم پیش از میلاد مسیح مشاهده شده است. بزرگترین ناحیه جمعیتی دشت لوت «شهداد» است که در

لوت خراسان جنوبی، گنجینه عجایب کویر

د کتر «علیرضا عابدی»: قرار شده در خراسان جنوبی جذابیت های کویر لوت مورد بررسی قرار گیرد و علاوه بر این تیم کامل تری هم با ادوات بیشتتری به‌مدد متخصصان و علاقه مندان کویر در استان بیاید.قرار است محدوده های جدید و ناشناخته شناسایی شودبدون این که ساختار اصلی کویر بهم بریزد. علاوه بر این در زمینه ژئوتوریسم فعالیت های جدی تری انجام شود تا جذابیت های این کویر منحصر به‌فرد به جهانیان نشان داده‌شود. به گفته وی اگر جهانیان با جذابیت های این کویر آشنا شوند به‌طور حتم با رونق ژئوتوریسم شاهد سودآوری هایی هم برای خراسان جنوبی خواهیم بود. البته در کنار این برنامه ها به‌طور حتم باید شناسایی شهاب‌سنگ‌ها که دارای ارزش اقتصادی بالایی است را هم دنبال کنیم و برای شناسایی ناشناخته های فراوان این کویر نیاز است تیم هم کویر نوردی را تکمیل تر و مجهزتر کنیم یعنی علاوه بر زمین شناس و یا ژئومورفولوژیست لازم است زمین ریخت شناس، حداقل دو کویر نورد ماهر و دو نفر اهل بلد هم این تیم‌ها را برای شناخت بیشتر کویر همراهی کنند. اما آنچه که در این بین به نظر او از اهمیت ویژه‌ای بر‌خوردار است هماهنگی با

شکار شهاب سنگ مطرح می‌کند. «احمد رونقی» از همکاران عابدی شناسائی چند قطعه شهاب سنگ در کویر را اعلام و وجود قطعات بسیار دیگری را محرز می‌داند.

• حیات دایناسورها

از دیگر قابلیت های های کویر لوت ساختارهای زمین شناسی رسوبی و وجود سنگ هایی با سن ۶۵ تا ۲۴۰ میلیون سال است که قدمت آنها به همان دوران حیات دایناسور ها برمی گردد. «عابدی» می‌گوید: وجود ساختار های سنگی مؤید وجود این حیوانات عظیم الجثه بوده و شناسائی رد پای این حیوانات توسط «احمد رونقی» در سال گذشته حضور آنان در این منطقه را محرز و بنا بر این شکار و شناسائی فسیل های آنان را محتمل می‌کند. از دیگر مستندات مربوط پیدا شدن قطعه سنگی شبیه به ناخن دایناسور توسط عضو دیگر گروه عابدی «علیرضا چاچی» است که مطالعه در مورد آن ادامه دارد.

• شناسایی آلاسترت

علاوه بر این موارد او شناسائی آلاسترت یا ر خام های گچی را از دیگر جذابیت های کویر لوت دانسته و معتقد است آب و هوای دیرین این منطقه شرایط تشکیل این کانسار های خاص را فراهم آورده است(آلاسترت همان توده های گچی است که به

دلیل نرمی بسیار در ساخت انواع مصنوعات گچی مورد استفاده قرار می‌گیرد). وی وجود کپرها را به دلیل الگوی مشخص اکتشافی آن که ارتباط تنگاتنگ آن را با شرایط پوشش جنگلی دوران های قدیم زمین شناسی منطقه بیان می‌کند مسلم می‌داند. به عقیده او کپرها که همان شیره درخت کاج است و اولین بار در سواحل کشورهای اسکانديناوی و شناسائی و استخراج شده در دوران های قدیم در این منطقه از ایران نیز وجود داشته است که پیدا کردن قطعه کوچکی حاوی فسیل مارمولک توسط وی از دلایل محکم امکان شناسائی این گونه ذی قیمت در شرق ایران است. او با حدود ۳۰ سال فعالیت مستمر معدنی و طبیعت گردی در شرق ایران معتقد است مناطق شرق ایران با دارا بودن ۱۰۰ درصد کویر های محکم اشکورو دارا بودن اختلاطی از تمام انواع سنگ های آذرین ، رسوبی و دگرگونی با سنین مختلف زمین شناسی (از پر کامبرین تا عهد ناصر) و تاثیر پذیری از تمام دوران های کوه زائی کانی زائی …… ذخیره ای ارزشمند از جذابیت های منحصر است که ضمن دارا بودن پتانسیل های اقتصادی، قابلیت های بسیاری در بحث ژئوتوریسم(زمین شناسی و زمین گردی) هم دارد.

های ماسه ای به شکل سفره های ماسه ای در آن وجود دارد.

• لوت مرکزی

شگفت انگیزترین قسمت دشت لوت است. در قسمت های شرقی لوت مرکزی تپه ها وتوده های عظیم و بهم پیوسته ماسه ای قرار گرفته و سطح قابل توجهی از لوت را به عرض متوسط ۵۲ کیلومتر و طول متوسط ۱۶۲ کیلومتر پوشانده است. بخشی از ناهمواری های لوت مرکزی دارای پوشش گیاهی بوده و بخش غربی آن بدون پوشش گیاهی است. از نظر زمین ریخت شناسی لوت مرکزی به سه منطقه اصلی (از غرب به شرق) تقسیم شده است.

• دشت سر

دارای عرض ۵ تا ۱۰ کیلومتر است که به صورت نواری سطح آن را ماسه ولای (silt) و نمک پوشانده است(جنوب شهداد)

• کلوت‌ها

کلوت‌ها(کلوت اصطلاح محلی است) به خندق

خراسان جنوبی

اخبار

کمپ کویر نور دی دهسلم

آماده واگذاری به سرمایه گذار

با اتمام کمپ کویر نور دی دهسلم نهبندان این کمپ آماده واگذاری به سرمایه گذار بخش خصوصی است. مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان به خبرنگار ما گفت: در سال جاری این اداره کل از محل منابع داخلی با هزینه کرد ۶۰۰ میلیون تومان کمپ کویر نور دی دهسلم نهبندان را به اتمام رساند که در مرحله واگذاری به سرمایه گذار است. «حسن رضائی» با اشاره به در دست احداث بودن کمپ کویر همت آباد زیر کوه افزود: این کمپ هم با ۲۰۰ میلیون تومان اعتبار در حال احداث است و امیدواریم که سال جاری به اتمام برسد. به گفته وی کمپ کویر نور دی سه قله سر ایران نیز توسط بخش خصوصی در حال احداث است که امیدواریم علاوه بر تسهیلاتی که به سرمایه گذار پرداخت شده از محل منابع داخلی هم این اداره کل بتواند برای ایجاد زیرساخت‌ها به سرمایه گذار کمک کند. همچنین در روستا های حلوان و اصفهک طیس و شهر دیوک هم به دلیل نزدیکی به کویر اقامت گاه‌های بوم گردی احداث شده‌ویا در حال ایجاد است و به‌هر کدام از متقاضیان بین ۵ تا ۱۰۰ میلیون تومان تسهیلات پرداخت می‌شود.

نماینده مردم در مجلس

«نایبندان» همانند ماسوله نیازمند معرفی است

روستای نایبندان طیس که به تازگی بافت تاریخی آن ثبت آثار ملی شده است برای این که شناخته شود همانند ماسوله نیازمند معرفی است. نماینده مردم فردوس، سراپان، بشرویه و طیس در مجلس با بیان این مطلب به ثبت ملی فضای فرهنگی روستای نایبندان طیس در فهرست آثار ملی کشور اشاره کرد و گفت: این روستا بسیار محروم است و هنوز برخی از مناطق آن برق و آب آشامیدنی ندارد، و با توجه به خاص بودن منطقه هنوز برای رونق گردشگری آن کار خاصی انجام نشده است. دکتر امیر حسنجانی، با اشاره به اهمیت توجه به گردشگری این منطقه و ایجاد زیرساخت‌های لازم، افزود: به دنبال این ثبت ملی، روستای نایبندان می‌تواند در لیست توراها و آژانس های گردشگری قرار بگیرد تا مردم باروستا آشنا شده‌و به دیدن آن تمایل پیدا کنند بنا بر این توقع معرفی و افزایش امکانات برای جذب گردشگر در روستای نایبندان توسط مسئولان استان، شهرستان و کشور وجود دارد. وی اضافه کرد: استفاده از خانه‌های پلکانی به عنوان اقامتگاه می‌تواند برای مسافران بسیار جذاب باشد که فروش صنایع دستی و غذاهای محلی را نیز سبب خواهد شد. اما متحقق این مهم نیازمند تبلیغ و آشنایی مردم شهرهای مختلف نسبت به وجود چنین روستایی در خراسان جنوبی است.

(لوت زنگی): غنی ترین قسمت چاله لوت از نظر پوشش گیاهی است.

• نیکا پدیده شگفت انگیز

در حدود ۲۰ کیلومتری شهداد، در ختان و درختچه های گز در گلدان های بیابانی لوت جای گرفته‌اند که به آن نیکا گفته می‌شود بتلال های گیاهی. نیکا‌های بیشتر در

سطح هموار که میزان آن متوسط و سطح آب‌زیر زمین بالا بوده و یا رطوبت کافی برای حیات پوشش گیاهی باشد ظاهر می‌شوند. عناصر تشکیل دهنده نیکا شامل ماسه لای، رس و سلت است.

های بسیار عظیم که حاصل فرسایش آبی و بادی است اطلاق می‌شود که به‌عنوان پدیده ای بی نظیر در دنیا شناخته شده است. «رود شور» در مرطوب کردن دیواره این کلوت‌ها اثر کافی داشته و فرسایش های آنها را تسهیل کرده است. منطقه کلوتی در ۴۳

کیلومتری شهداد (۲۴ کیلومتری ده سیف) قرار دارد و مساحتی به عرض متوسط ۸۰ کیلومتر و طول متوسط ۱۴۵ کیلومتر را تشکیل داده است. مهم‌ترین بادی که دیواره های کلوت‌ها را فرسایش

می‌دهد بادهای ۱۲۰ روزه سیستان است. در فاصله کلوت‌ها زمین پوشیده از ماسه بادی است.

• تپه های ماسه ای

در شرق لوت مرکزی منطقه‌ای به عرض ۵۰ کیلومتر و طول ۱۰۰ کیلومتر وجود دارد که ارتفاع تپه های ماسه ای آن تا ۵۰ متر هم می‌رسد. لوت جنوبی

پویا

کلینیک ساختمانی پویا

نمایندگی انحصاری درب ضد سرقت آلتین درب ماد

نمایندگی انحصاری شومینه پدیده

نمایندگی انحصاری کفیوش و پارکت رویال

عاملیت رسمی فروش پتینه سازان جوان

کاغذ دیواری ، قرنیز چوبی و پلی استایرن

آدرس: میدان سوم مدرس باهنر غربی، پلاک ۵۶
۰۵۶ - ۰۹۱۵ ۱۶۰ ۰۵۵۶ **فدویان**

۰۹۵۱۰۲۸۸۲

گروه صنعتی موزاییک ظریف ساب

انواع موزاییک ۳۰*۳۰ و ۶۰*۳۰ تمام سنگ

اولین و تنها تولید کننده:

واش بتن در شرق کشور

تولید موزاییک پرسی ، ویرره ای ، حاشیه باغچه

با تنوع در طرح و رنگ و روش تولید

دفتر فروش: بیست متری دوم غربی مدرس – بین نواب ۱۶ و او ۱۸
تلفن: ۰۹۱۵ ۹۶۱ ۱۹۴۷ – ۰۹۱۵ ۵۶۲ ۴۳۷۲

آدرس کارخانه: شهرک صنعتی فاز ۲
تلفن: ۳۲۵۱۰۰۹۵
با مدیریت: حسینی

تبلیغ ،هنر تبدیل محصول به شناسه (برند) و وفاداری مخاطبان به شناسه است

۰۹۵۱۰۰۳۳

فروشگاه خواجهوی

آب شیرین کن خانگی

نقد و اقساط

نصب و فیلتر رایگان

۰۹۵۱۱۲۰۰۸

آدرس: خیابان فردوسی – نیش حافظ ۰۹۱۵۵۴۳۸۷۶ – ۳۲۲۴۱۶۳۳

آسمان مطمئن در اطلاعات و معاملات املاک استان

فروش آپارتمان و ویلایی و مشارکت در ساخت با حداکثر وام و اوراق مشارکت

بیرچند، بیست متری دوم غربی مدرس، بین نواب او ۱ و ۳

تلفن های تماس: ۰۹۱۵۵۶۱۵۵۷۳ – ۰۹۱۵۵۶۱۱۱۲۷

۳۲۲۳۱۷۷۳ – ۳۲۲۳۱۷۷۳

۰۹۵۱۰۴۱۷